

ÜRİNER SİSTEM BOZUKLUKLARININ KLİNİK BELİRTİLERİ

BÖLÜM 20

Mustafa İSSİ¹
Sümeyye BABACAN²

DOI: 10.37609/akya.3747.c327

1. GİRİŞ

Azotemi, kanda genellikle üre ve kreatinin gibi protein dışı azotlu bileşiklerin konsantrasyonunun artması olarak tanımlanır. Prerenal azotemi, böbrek perfüzyonundaki azalmaların bir sonucu olarak ortaya çıkar ve genellikle şiddetli dehidrasyon veya kalp yetmezliği gibi durumlarla ilişkilidir. Postrenal azotemi, idrarın vücuttan atılmasının engellenmesi nedeniyle gelişir ve obstrüksiyon veya üroabdomen gibi vakalarla ilişkilidir. Primer renal azotemi ise doğrudan parankimal böbrek hastalığından kaynaklanır.

Böbrek yetmezliği, böbreklerin düzenleyici, boşaltım ve endokrin işlevlerini sürdüremediği klinik bir sendromdur. Azotlu maddelerin birikmesine yol açarak sıvı, elektrolit ve asit-baz dengesinin bozulmasına neden olur. Böbrek yetmezliği, nefron popülasyonunun %75 veya daha fazlasının işlevini yitirmesiyle ortaya çıkar. Üremi, işlevsel nefronların kritik ölçüde kaybıyla ilişkili klinik bulgular ve biyokimyasal anormalliklerin birleşimini ifade eder. Böbrek yetmezliğine bağlı olarak, üremik gastroenteritis ve hiperparatiroidizm gibi böbrek dışı belirtiler de gelişebilir.

Böbrek hastalığı, böbreklerde morfolojik veya fonksiyonel lezyonların varlığına işaret eder ve

hastalığın şiddeti böbreklerin boyutuna bağlı olmaksızın değişkenlik gösterebilir. İdrar yolu enfeksiyonu veya böbrek hastalığının tanısı, hastanın anamnezi ve fizik muayene bulgularının dikkatli bir şekilde değerlendirilmesiyle başlar. Bu süreçte klinik belirtiler, laboratuvar testleri ve görüntüleme yöntemleri, tanının kesinleştirilmesine yardımcı olur.

2. ANAMNEZ

Evcil hayvanın sağlık durumu hakkında tam bir anamnez almak için öncelikle yaş, cins ve cinsiyet gibi eşgal bilgileri toplanır. Şikayetlerin sunulma şekli, mevcut şikayetlerin geçmişi, başlangıcı, ilerleyişi ve önceki tedavilere verdiği yanıt detaylı bir şekilde incelenmelidir. Anamnez sürecinde hayvanın yaşam ortamı, iç mekanda mı yoksa dış mekanda mı yaşadığı, kullanım amacı, evcil hayvan, üreme veya gösteri amaçlı olup olmadığı gibi bilgiler önem taşır. Ayrıca coğrafi kökeni, seyahat geçmişi, diğer hayvanlarla teması, aşı durumu, diyeti, daha önce yaşadığı travmalar, hastalıklar ve yapılan operasyonlar hakkında da detaylı bilgi alınmalıdır. İdrar yolu ile ilgili spesifik sorular sorulmalıdır. Bu sorular, hayvanın su tüketimindeki değişiklikler, idrara çıkma sıklığı ve hacmi üzerine odaklanmalıdır. Pollakiüri, disüri veya hema-

¹ Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., missi@firat.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4416-4130

² Arş. Gör., Fırat Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., sbabacan@firat.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8007-8315

KAYNAKLAR

1. Altınok Yipel F, Acar A. Küçük Hayvan Hekimliğinde İdrar Muayeneleri. Türkiye Klinikleri Veteriner Bilimleri Dergisi 2013; 4(2): 78-84.
2. Aytuğ, N. Köpek ve Kedilerin İç Hastalıkları. Klinik El Kitabı. 5. Baskı, Malatya: Medipres, 2021.
3. Bartges JW, Barsanti JA. Bacterial urinary tract infections in cats. In: Bonagura JD. (ed). Current Veterinary Therapy XIII. Philadelphia: Saunders, 2000, pp 880-883.
4. Chew D, DiBartola S, Schenck P, editors: *Canine and feline nephrology and urology*, ed 2, St Louis, 2011, Elsevier Saunders, p 465.
5. Elliott JA, Grauer GF, editors: *BSAVA manual of canine and feline nephrology and urology*, ed 2, Gloucester, England, 2007, British Small Animal Veterinary Association.
6. Ettinger SJ, Feldman EC, Côté E. (eds). Textbook of veterinary internal medicine. 8th ed. St Louis, MO: Elsevier, 2017.
7. Forrester S. D. (2004). Diagnostic approach to hematuria in dogs and cats. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*, 34(4), 849-866
8. İmren HY. Kedi ve Köpek Hastalıkları. Ankara: Medisan, 1998.
9. Kahan CM, Line S (Editor). The Merck/Merial Manual for Pet Health: The complete pet health resource for your dog, cat, horse or other pets. Merck Publishing and Merial.
10. Kaya, M. Ürogenital sistem hastalıkları. In: Kedi ve Köpek Hastalıkları. Ed. İmren. H.Y., Medisan, Ankara, 1998; 621-655.
11. Kruger, J. M., & Osborne, C. A. (1993). The role of uropathogens in feline lower urinary tract disease. Clinical implications. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*, 23(1), 101-123.
12. Langston C. Acute uremia. In: Ettinger S, Feldman EC, editors. Textbook of Veterinary Internal Medicine. 7th edition. St. Louis (MO): Saunders Elsevier; 2010. p. 1969-85.
13. Lappin, M. R., & Latimer, K. S. (1988). Hematuria and extreme neutrophilic leukocytosis in a dog with renal tubular carcinoma. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 192(9), 1289-1292.
14. Lees, G. E., Brown, S. A., Elliott, J., Grauer, G. E., Vaden, S. L., & American College of Veterinary Internal Medicine (2005). Assessment and management of proteinuria in dogs and cats: 2004 ACVIM Forum Consensus Statement (small animal). *Journal of veterinary internal medicine*, 19(3), 377-385.
15. Lund, H. S., Krontveit, R. I., Halvorsen, I., & Eggertsdóttir, A. V. (2013). Evaluation of urinalyses from untreated adult cats with lower urinary tract disease and healthy control cats: predictive abilities and clinical relevance. *Journal of feline medicine and surgery*, 15(12), 1086-1097.
16. Nelson RW, Couto CG. Small Animal Internal Medicine. Fourth Edition, St Louis, Missouri: Mosby Elsevier, Grauer, Hawkins, Johnson, Lappin, Scott-Mancieff, Taylor, Ware, Watson, Willard, 2009.
17. Rice, C. C., Kruger, J. M., Venta, P. J., Vilnis, A., Maas, K. A., Dulin, J. A., & Maes, R. K. (2002). Genetic characterization of 2 novel feline caliciviruses isolated from cats with idiopathic lower urinary tract disease. *Journal of veterinary internal medicine*, 16(3), 293-302.
18. Tümer, K.Ç., İssi, M. (2017). Bir İran Kedisinde Polikistik Böbrek Hastalığı ile İlişkili Kronik Renal Yetersizlik. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Veteriner Dergisi*, 31(3), 265-267.
19. Wilson, H. M., Chun, R., Larson, V. S., Kurzman, I. D., & Vail, D. M. (2007). Clinical signs, treatments, and outcome in cats with transitional cell carcinoma of the urinary bladder: 20 cases (1990-2004). *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 231(1), 101-106.
20. Yarsan E. Kedi ve Köpek Hekimliği. Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara: Güneş Tıp Kitapevleri, 2023.